

Statenbrief

Informatie

Datum

19 november 2024

Zaaknummer

2024-013434

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 4

Onderwerp

Rekenkamerrapport *Wie niet waagt, die niet wint!*

Beleidsprogramma

Alle

Ambitie

Alle

Portefeuillehouder

Helga Witjes

1 Kern van deze Statenbrief

PS worden geïnformeerd over onze reactie op de aanbevelingen en conclusies van het rapport *Wie niet waagt, die niet wint!* van de Rekenkamer Oost-Nederland naar aanleiding van haar onderzoek naar het risicomanagement van de provincie Gelderland.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft uw Staten en ons college Rekenkamerrapport *Wie niet waagt, die niet wint!* (Initiatiefvoorstel PS2024-836) aangeboden. In deze Statenbrief treft u onze bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport aan. Dit is conform het protocol voor de bestuurlijke behandeling van de rapporten van de Rekenkamer Oost-Nederland, zoals vastgesteld op 5 juli 2022. Op deze wijze kunt u onze reactie betrekken bij de behandeling van het onderzoeksrapport.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Het onderzoek naar het risicomanagement is opgenomen in het Onderzoeksprogramma 2024 van de Rekenkamer Oost-Nederland (PS2023-1243).

4 Samenvatting

De Rekenkamer heeft onderzocht hoe de provincie Gelderland in de praktijk omgaat met risicomanagement.

De Rekenkamer concludeert dat:

- Provinciale Staten over het algemeen goed geïnformeerd is over risico's in Statenvoorstellen.
- Provinciale Staten hebben zelf ook aandacht voor risico's bij het nemen van besluiten, waaronder het risico van het niet behalen van de doelen.
- De informatie in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in begroting en jaarstukken geeft door de financiële insteek een beperktere blik op risico's en risicomanagement dan de wetgever met de paragraaf beoogt: geen aandacht voor de impact van risico's op doelbereik.
- Het dagelijks risicomanagement op afdelingsniveau adequaat is geregeld.

Datum

19 november 2024

Zaaknummer

2024-013434

Blad

2 van 4

- Bij het risicomanagement gericht op het weerstandsvermogen is sprake van de ‘minimale variant’. Samenhang en strategische sturing op risico’s vanuit de ambtelijke top ontbreekt. De vier aanbevelingen gaan over informatievoorziening in de paragraaf weerstandsvermogen, de organisatie van risicomanagement en sturing op risico’s.

5 Informatie

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft het onderzoek naar het risicomanagement bij de provincies Gelderland en Overijssel uitgevoerd. De onderzoeksperiode van het rekenkameronderzoek betreft de jaren 2019 tot en met 2023.

Risicomanagement is een cyclisch proces om risico’s zodanig te beheersen dat meer zekerheid bestaat dat de provincie Gelderland haar maatschappelijke doelstelling(en) zal realiseren. Het risicomanagement vindt grotendeels plaats onder de verantwoordelijkheid van ons College. In de praktijk wordt bij de start van een programma of project de risico’s (onzekerheden), die (negatief) van invloed kunnen zijn op het bereiken van doelen, in beeld gebracht. De volgende stap is het inschatten van de impact van deze risico’s. Daarna wordt bepaald óf en welke beheersingsmaatregelen nodig zijn voor de risico’s met de grootste impact. Dit wordt vastgelegd in het risicomanagementsysteem. Het systeem ondersteunt ons bij het bepalen van het weerstandsvermogen. Het is van belang om de ontwikkeling van het risico in relatie tot het behalen van doelen te monitoren, zodat tijdig bijgestuurd kan worden.

De conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van de Rekenkamer staan in het onderzoeksrapport *Wie niet waagt, die niet wint!*.

De Rekenkamer is overwegend positief over de hoe de provincie invulling geeft aan het risicomanagement en geeft vier aanbevelingen om het risicomanagement verder te ontwikkelen zodat het bereiken van onze doelen versterkt wordt.

Hieronder gaan wij apart in op de conclusies en aanbevelingen:

Hoofdconclusie

PS worden over het algemeen goed geïnformeerd over risico’s in Statenvoorstellen. PS hebben zelf ook aandacht voor risico’s bij het nemen van besluiten, waaronder het risico van het niet halen van doelen. De informatie in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in begroting en jaarstukken geeft door de financiële insteek een beperktere blik op risico’s en risicomanagement dan de wetgever met de paragraaf beoogt: geen aandacht voor de impact van risico’s op doelbereik. Het dagelijks risicomanagement op afdelingsniveau adequaat is geregeld; bij het risicomanagement gericht op het weerstandsvermogen is sprake van de ‘minimale variant’. Samenhang en strategische sturing op risico’s vanuit de ambtelijke top ontbreekt echter.

Onze reactie

Wij onderschrijven de hoofdconclusie van de Rekenkamer.

Zoals wij invulling geven aan het risicomanagement zijn de geïdentificeerde risico’s gekoppeld aan een project of een specifiek onderdeel van een ambitie/thema. In de risicoanalyses worden alle risico’s meegenomen. Vervolgens worden alle risico’s gemonitord en indien nodig sturen wij bij. Wij zijn het met u eens dat het onderscheid en sturing op strategische risico’s duidelijker kan. Recentelijk zijn wij gestart met de doorontwikkeling van het risicomanagementproces en

zullen, als onderdeel van onze veranderopgave, nagaan wat de mogelijkheden zijn om een beter inzicht te geven. In samenhang hiermee zullen wij inzetten op een verbetering van de informatievoorziening in de paragraaf weerstandsvermogen.

Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft naar aanleiding van het onderzoek vier aanbevelingen voor uw Staten geformuleerd.

1. *PS: Overweeg om in begroting en jaarstukken bij de programma's expliciet(er) aandacht te besteden aan onzekerheden, kansen en risico's. Programma-overstijgende en/of integraal af te wegen risico's kunnen een plek krijgen in de paragraaf weerstandsvermogen.*

Onze reactie:

Wij begrijpen dat de Rekenkamer belang hecht aan het explicieter maken van de risico's. Zoals beschreven zijn de risico's niet aan een ambitie gekoppeld, maar aan projecten en specifieke onderdelen van een ambitie/thema. Wij zullen in de doorontwikkeling van het risicomanagement en de paragraaf weerstandsvermogen deze aanbeveling verwerken.

- 2a. *PS: verzoek GS om een aanspreekpunt voor risicomanagement voor de hele organisatie in te stellen, naast het risicomanagementproces gericht op het weerstandsvermogen. Dit aanspreekpunt kan daarnaast een stimulerende rol ten aanzien van risicomanagement vervullen.*

Onze reactie:

De check and balances van risicomanagement willen wij organiseren via het drie-lijnenmodel¹. De eerste lijn is verantwoordelijk voor het inventariseren van risico's, voor het beoordelen van de risico's en voor het treffen van passende maatregelen. De tweede lijn heeft een adviserende en monitorende rol. De derde lijn voert toezicht uit op het functioneren van het stelsel van risicomanagement, waaronder plan-do-check-act-cycli. Wij onderschrijven het advies van de Rekenkamer om een aanspreekpunt voor risicomanagement in te stellen. Dat aanspreekpunt gaat zich bezig houden met risico's in brede zin, waaronder financiële risico's. Wij onderzoeken waar dit in de organisatie het beste belegd kan worden. Daarbij betrekken wij hoe collega provincies dit hebben georganiseerd en vragen wat hun ervaringen zijn.

- 2b. *PS: verzoek GS om de betrokkenheid van directie en managementteam bij risicomanagement te borgen door risico's en de beheersing daarvan een vast onderdeel te maken van gesprekken en afspraken tussen directie en managementteam.*

Onze reactie:

Nadat het hierboven genoemde aanspreekpunt is aangesteld, zal het aanspreekpunt met directie en CMT bepalen hoe zij betrokken kunnen worden en richting geven aan strategische sturing op risico's in brede zin en de beheersing daarvan. En dit te relateren aan het ambitieniveau van de directie passen bij hun verantwoordelijkheid.

¹ Zie pagina 19 en 20 van het onderzoeksrapport. De eerste lijn: alle afdelingen die de risico's moeten aanleveren; de tweede lijn: de afdeling Financiën; de derde lijn: de afdeling Audit & Control.

Datum

19 november 2024

Zaaknummer

2024-013434

Blad

4 van 4

3. *PS: verzoek GS om op termijn strategisch risicomanagement in te stellen en te ontwikkelen. Benut hierbij reeds beschikbare sturingsinformatie over risico's en betrek informatie over externe ontwikkelingen die de provincie Gelderland raken.*

Onze reactie:

Wij onderschrijven het belang van strategisch risicomanagement. Om onze doelen te bereiken is het van belang dat wij continue de ontwikkelingen buiten de organisatie volgen die een impact kunnen hebben op het bereiken van onze doelen. Wij zullen onderzoeken hoe aan het advies invulling gegeven kan worden. Daarbij betrekken wij hoe de provincie Overijssel dit heeft georganiseerd.

4. *PS: Verzoek GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.*

Onze reactie:

Wij zullen u over een jaar, ultimo 2025, informeren over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen.

6 Duurzaamheid

Niet van toepassing

7 Planning en control

Niet van toepassing

8 Participatie en communicatie

Niet van toepassing

9 Vervolg

U wordt in de Jaarstukken 2025, in de paraaf Weerstandsvermogen, geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen uit het rapport *Wie niet waagt, die niet wint!*.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne

- Secretaris

Bijlage(n)

Niet van toepassing